

Fusa kommune
Att.: Rådmann Elisabeth Farstad
Postboks 24

5649 EIKELANDSOSEN

Revisjonsrapport nr. 7
(journalføres)

15. mai 2017

REVISJONSRAPPORT 2016

1 Innleiing

Vi har avslutta revisjonen av rekneskapen for 2016. Vi vil i det høve gje ei kort utgreiing for utført revisjon i år og for tilhøve som vi ynskjer å ta opp. Rapporten omhandlar tilhøve som vi meiner bør vere av interesse for leiinga i kommunen.

I vår revisjon har vi gjennomført dei revisjonshandlingane vi har sett som naudsynte for å få stadfesta at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar og for å avgje vår revisjonsmelding.

Deloitte utfører risikobasert revisjon. Dette vil seie at kontrollmetodar og kontrollomfang vert tilpassa risikoen i organisasjonen og rutinar. Vi kartlegg og vurderer difor dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisere kor det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa.

Basert på utført revisjon har vi notert oss enkelte tilhøve vi meiner kommunen si leiing bør vere merksame på. Vi vil presisere at det er leiinga i kommunen som er ansvarleg for å etablere og halde oppe ein tilfredsstillande intern kontroll. Som ein del av dette må leiinga sjå til at rekneskapsføringa er i samsvar med lover og forskrifter og at formues forvaltninga er ordna på ein trygg måte.

2 Uavhengigheit og objektivitet

Vi stadfestar at revisjonsteamet tilfredsstillar dei krava til uavhengigheit og objektivitet for revisorar som reviderer kommunal og fylkeskommunal verksemd, og som går fram av § 79 i kommunelova og som er nærare konkretisert i forskrift om revisjon av kommunar og fylkeskommunar §§ 13 og 14.

3 Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi på nokre utvalde rekneskapsområde kartlagt og testa vesentlege interne kontrollar. I tillegg har vi nytta analysar og kontrolltestar som grunnlag for å vurdere kvaliteten på årsrekneskapen. Vidare har vi utført direkte kontroll av utvalde postar i rekneskapen.

Vi har ikkje avdekkja tilhøve som var av ein slik karakter eller storleik at dei fører til uvisse med omsyn til den framlagde årsrekneskapen.

4 Revisjonen av årsoppgjeret

Revisjonen av årsrekneskapen har i stor grad vore retta mot å verifisere balansepostane pr. 31.12.2016. Vi har lagt vekt på å kontrollere at inntekter og gjeld er fullstendige og at eigedelar og utgifter er gyldige. I tillegg har vi kontrollert større inntektspostar, som skattar, rammeoverføringar og andre statlege tilskot, og vesentlege utbetalingar, som løn, tilskot, avdrag og avskrivningar.

Vi har gjennom våre revisjonshandlingar ikkje funne vesentlege formelle eller materielle feil i den framlagde rekneskapen. Vi vil likevel kommentere enkelte tilhøve nedanfor.

4.1 Sjølvkost

Kommunen har fleire sjølvkostområde med oppsparte fondsmidlar. Overskot frå sjølvkosttenester bør brukast innanfor eit 3-5-års perspektiv. Eit av hovudomsyna bak sjølvkostprinsippet er at brukarane av sjølvkosttenester i dag ikkje skal subsidiere bruken til andre generasjonar. Det er difor uheldig med stor fondsoppbygging.

For områda med fond har kommunen prognosar for dei komande åra som viser nedbygging av fonda. For området slam viser prognose at kommunen i 2021 framleis vil ha eit større fond og vi gjer kommunen merksam på at dette ikkje er fullt ut i tråd med generasjonsprinsippet.

Vi tilrår at kommunen sikrar at overskot frå sjølvkosttenester ikkje blir ført fram utover eit 3-5-års perspektiv.

4.2 Bruk av interimskontoar

Kommunen nyttar i sin rekneskap såkalla interimskontoar. Dei blir nytta til føringar knytt til periodisering på bank- og fondskontoar og gjeld i hovudsak inn- og utbetalingar gjort etter årsskiftet som gjeld rekneskapsåret. Det kan stillast spørsmål om ein slik bruk av interimskontoar gir ei korrekt klassifisering av andre kortsiktige fordringar og anna kortsiktig gjeld. Det er nytta slike kontoar i større grad i 2016 enn i 2015, og vi ber kommunen gjennomgå bruken av interimskontoar frå 2017.

4.3 Mangelfullt anleggsregister

Ved kontroll av anleggsmidlar vart det avdekka manglar knytt til anleggsregisteret. Det manglar blant anna opplysningar om kostpris og levetid for fleire av anleggsmidla. Vi tilrår kommunen å utarbeide eit fullstendig anleggsregister i 2017.

4.4 Periodisering av utgifter

I samband med kontroll av om utgifter bokført i 2017 skulle ha vore bokført i årsrekneskapen i 2016 vart det oppdaga ein post på kr 518.000 som gjaldt 2016, og som kommunen ikkje hadde avsett for i rekneskapen for 2016. Etter å ha blitt merksame på posten, endra kommunen rekneskapen slik at dei kom med i investeringsrekneskapen i 2016.

Vi tilrår kommunen å sjå til at rutinen er god nok slik at utgifter kjem med på rett år sjølv om faktura blir motteke året etter.

4.5 Avstemming av balansekontoar

Balansekontoar av vesentleg betydning skal avstemmast, jf. bokføringsforskriften. Kommunen har utarbeidd avstemming for ein del av postane i balanserekneskapen, men har ikkje avstemt alle vesentlege postar. Til dømes gjeld dette interimskontoar. Vi tilrår kommunen å få på plass avstemmingar av alle vesentlege balansekontoar i 2017.

4.6 Sal av skulebygg

I samband med at det er gjennomført sal av to skulebygg i 2016, Holdhus og Strandvik skule, er det henta inn takstar som tilseier at marknadsverdien er høgare enn avtalt pris. Ifylgje god kommunal rekneskapskikk for slike høve skal transaksjonen dekomponerast i ein salstransaksjon og ein tilskotstransaksjon. Skilnaden mellom verkeleg verdi og avtalt pris blir behandla som eit tilskot som skal utgiftsførast i driftsrekneskapen. Kommunen har vurdert at tilskotet har ein verdi på 1 million kroner. I investeringsrekneskapen er tilskotet inntektsført i tillegg til avtalt kjøpesum, i strid med god kommunal rekneskapskikk. Rekneskapsføring av skulesalet er fleire gonger diskutert med administrasjonen.

Vi gjer merksam på at dette ikkje fører til vesentlege feil i rekneskapen.

4.7 Periodisering av løn

Variabel løn som er utbetalt i 2016 og påløpt i 2015 utgjer kr 1.689.033. Variabel løn som er utbetalt i 2017 og påløpt i 2016 utgjer kr 2.340.931. Det er gjort ein avsetnad i rekneskapen for 2016 på kr 700.000. Kommunen opplyser om at avsetnaden vil auke jamt dei neste to åra.

4.8 Noteopplysningar

I samsvar med god kommunal rekneskapskikk bør det for kvar gruppe av anleggsmidlar opplysast om anskaffingskost, tilgang og avgang, nedskrivingar i året og samla av- og nedskrivingar, balanseført verdi og avskrivingstid. Rekneskapen for 2016 inneheld ikkje noteopplysningar knytt til anleggsmidlar.

I samsvar med god kommunal rekneskapsskikk bør det for langsiktig gjeld mellom anna opplysast om resterande løpetid og rentevilkår.

Vi tilrår kommunen å ta desse opplysningane med i notane for 2017.

5 Andre tilhøve

5.1 Intern kontroll og rutinar

Under vår gjennomgang av kommunen sin interne kontroll er det avdekka at kommunen har sine rutinar skriftleg, men at desse ikkje er oppdaterte. Dokumentasjon av oppdaterte og korrekte rutinar er viktig mellom anna for å sikre at aktivitetar blir gjennomført effektivt, i samsvar med interne retningslinjer og på ein trygg måte. Manglande korrekt skriftleg dokumentasjon aukar risikoen for feil i rekneskapen og at kommunen kan miste inntekter dei har krav på. Revisjonen vert og meir tidkrevjande som følgje av manglande oppdatert dokumentasjon av rutinar og fullmaktstilhøve. Vi viser til rapport nr. 6 for rekneskapsåret 2015 der dette og blei teke opp. Vi vil tilrå kommunen å prioritere arbeidet med å oppdatere sine rutinar i 2017.

5.2 Intern kontroll og rutinar ved lønskøyring og lønsutbetaling

Ved gjennomgang av kommunen sine rutinar ved lønskøyring og lønsutbetaling har vi avdekka at dei som jobbar på lønsavdelinga gjennomfører både lønskøyring, remittering samt godkjenning av lønsutbetaling i bank. Dette er manglande arbeidsdeling og aukar risikoen for feil i rekneskapen. Vi vil tilrå kommunen å gjennomgå sine rutinar for lønskøyring og lønsutbetaling i 2017.

5.3 Intern kontroll og tilgang til lønssystem

Ved gjennomgang av kven som hadde tilgang til lønssystem, vart det avdekka at det er fleire som har tilgang enn det som er naudsynt. Blant anna er det gitt tilgang til tilsette som ikkje er knytt til økonomiavdelinga. Vi tilrår difor kommunen til å gå gjennom tilgangar knytt til lønssystemet.

5.4 Intern kontroll og rutinar ved avstemming av løn

Ein viktig del av rutinane knytt til løn er å avstemme tal frå lønssystemet mot rekneskapssystemet. Vi tilrår at denne avstemminga blir utført av lønsavdelinga og ikkje av økonomiavdelinga då det er lønsavdelinga som har best kjennskap til desse tala.

5.5 Intern kontroll og rutinar ved bankutbetalingar

Ved gjennomgang av rutinar knytt til bankutbetalingar og bankfullmakter, vart det avdekka at det føreligg einefullmakter knytt til bank. Dette inneber at enkeltpersonar kan utføre utbetalingar frå bank. Vi tilrår kommunen å gå gjennom bankfullmakter og sikre rutinar knytt til dette, slik at det ikkje er mogeleg for enkeltpersonar å gjere utbetalingar.

5.6 Avslutning av rekneskapen

Budsjettala for overføring frå driftsrekneskap til investeringsrekneskap samsvarer ikkje. I driftsrekneskapen er beløpet kr 843.000, og i investeringsrekneskapen kr 850.000.

Bruk av mindreforbruk i 2016 framkjem ikkje i hovudoversikt i driftsbudsjettet for 2017.

I investeringsrekneskapen skal ein auke overføring frå drift inntil budsjettert beløp dersom driftsrekneskapen tillet dette. Det er overført kr 0, noko som heller ikkje samsvarer med budsjett. Driftsrekneskapen har mindreforbruk, og det ser difor ut til å være rom for å overføre noko til investering.

I investeringsrekneskapen er det nytta kr 841.000 av avsetningar som det ikkje er budsjettert for.

5.7 Fristar for å leggje fram årsrekneskap

Årsrekneskapen skal leggjast fram seinast 15. februar året etter rekneskapsåret og årsmeldinga skal leggjast fram seinast 31. mars. Desse fristane blei ikkje overhaldne for årsrekneskapen 2016, og vil bli omtala i vår revisjonsmelding.

6 Avslutning

Som nemnd i avsnitta ovanfor vil for seint avlagt årsrekneskap og årsmelding bli omtala i vår fråsegn.

Dersom noko skulle vere uklårt i framstillinga ovanfor, eller at det er trong for hjelp i samband med tilrådde tiltak eller andre forhold, står vi gjerne til teneste.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Bjarne Ryland
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalet